

Inger Norin
Sektionschef
08-560 392 13
Inger.norin@ekero.se

God kvalitet och ökad tillgänglighet inom missbruks- och beroendevården

Proposition 2012/13:77

Konsekvenser av förslagen

Sedan länge har det funnits ett uttalat behov av och en förväntan på samverkan mellan huvudmännen, bland annat när det gäller personer med missbruks- eller beroendeproblem. Denna grupp har många gånger behov av insatser från såväl hälso- och sjukvård som socialtjänst och ett gemensamt ansvar är nödvändigt för att kunna tillgodose gruppens behov på ett tillfredsställande sätt.

Den föreslagna bestämmelsen om överenskommelser om samverkan innebär en skyldighet för landsting och kommuner att ingå överenskommelser med varandra. Huvudmännen har redan ett ansvar att samverka enligt hälso- och sjukvårdslagen och socialtjänstlagen. Behovet av samarbete är angeläget, men det som förefaller saknas för att kommuner och landsting ska leva upp till lagstiftningens intentioner om samverkan är att det finns fastlagda former och rutiner för hur detta samarbete ska gå till.

Regeringen bedömer att en skriftlig överenskommelse är det bästa instrumentet för att snabbt få till stånd bra samverkansformer och rutiner. Det kan i sin tur leda till bättre samordnade insatser från socialtjänst och hälso- och sjukvård. På detta sätt införs även ett instrument som förtydligar det befintliga ansvar som huvudmännen redan har enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen för att tillfredsställa ett sammansatt behandlings- och stödbehov hos personer som behöver insatser från både hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det faktum att det också finns ett instrument för samverkan torde dessutom underlätta den framtida tillsynen av att samverkan fungerar tillfredsställande.

En lagstadgad skyldighet måste emellertid vägas mot respekten för det kommunala självstyret. Samtidigt kan det inom missbruksområdet konstateras att utan samverkan är det svårt för kommuner och landsting att ta sitt ansvar fullt ut. Regeringen anser därför att behovet av lagreglerad skyldighet att ingå överenskommelser väger tyngre än den inskränkning i det kommunala självstyret som detta innebär. Det finns heller inget lämpligt alternativ, som är mindre ingripande i det kommunala självstyret, som skulle kunna ersätta en skyldighet att ingå överenskommelse. Förslaget är dessutom en ringa inskränkning i det kommunala självstyret i förhållande till vad som redan gäller inom detta område.

Kommuner och landsting som redan etablerat ett formaliserat samarbete kring personer med missbruks- eller beroendeproblematik, behöver med anledning av detta förslag inte träffa några överenskommelser därutöver.

Regeringen gör bedömningen att finansieringsprincipen inte är tillämplig. Den föreslagna bestämmelsen om skyldigheten att ingå överenskommelser kommer, enligt regeringens bedömning, inte att innebära några ekonomiska eller andra konsekvenser för huvudmännen. Överenskommelserna i sig innebär inte någon ambitionshöjning, med hänsyn till att huvudmännen redan i dag är skyldiga enligt lag att samverka. Samtidigt förutser regeringen att överenskommelser om hur verksamheter ska dimensioneras, uppgifter fördelas och samverkan säkerställas, kan komma att innebära att områden där behandlingsutbudet i dag brister, identifieras och därmed behöver utvecklas inom ramen för respektive huvudmans nuvarande ansvarsområden. Socialstyrelsen påpekade i sin förstärkta tillsyn 2008–2010 att insatser kunde saknas inom delar av landsting eller kommuner, vilket får till följd att enskilda inte garanteras tillgång till individuellt anpassade insatser eller att behov inte tillgodoses för olika målgrupper. Ett krav på överenskommelse torde snarare bidra till att effektivisera samarbetet och skapa förutsättningar för samordnade insatser. Formaliseringen av samarbetet bör därför också verka kostnadsbesparande på sikt.